

Rapport 2009:49

Arkeologisk utredning etapp 2

Om- och tillbyggnad av lekplats i Sjöleden, Berg

Invid RAÄ 219, 220 och 222
Sjöleden, Berg
Vreta Kloster socken
Linköpings kommun
Östergötlands län

Mats Magnusson

Om- och tillbyggnad av lekplats i Sjöliden, Berg

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Syfte	5
Metod och dokumentation	5
Resultat och tolkning	5
Referenser	6
Tekniska uppgifter.	7
Bilaga 1. Schaktbeskrivningar	8

Ö S T E R G Ö T L A N D S   L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N   F Ö R   A R K E O L O G I

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

Östergötlands länsmuseum utförde den 1/6 2009 en arkeologisk utredning etapp 2 inför om- och tillbyggnad av en lekplats i Sjöleden, Berg. Utredningen utfördes i närheten av fornlämningarna RAÄ 219, 220 och 222 i Vreta kloster socken, Linköpings kommun, Östergötlands län. Arbetet utfördes på uppdrag av Linköpings kommun. Vid utredningen framkom inget av arkeologiskt intresse.

Mats Magnusson
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Den första juni 2009 utförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk utredning etapp 2. Utredningen föranleddes av en planerad om- och tillbyggnad av befintlig lekplats i bostadsområdet Sjölden i Berg, Vreta kloster socken, Linköpings kommun.

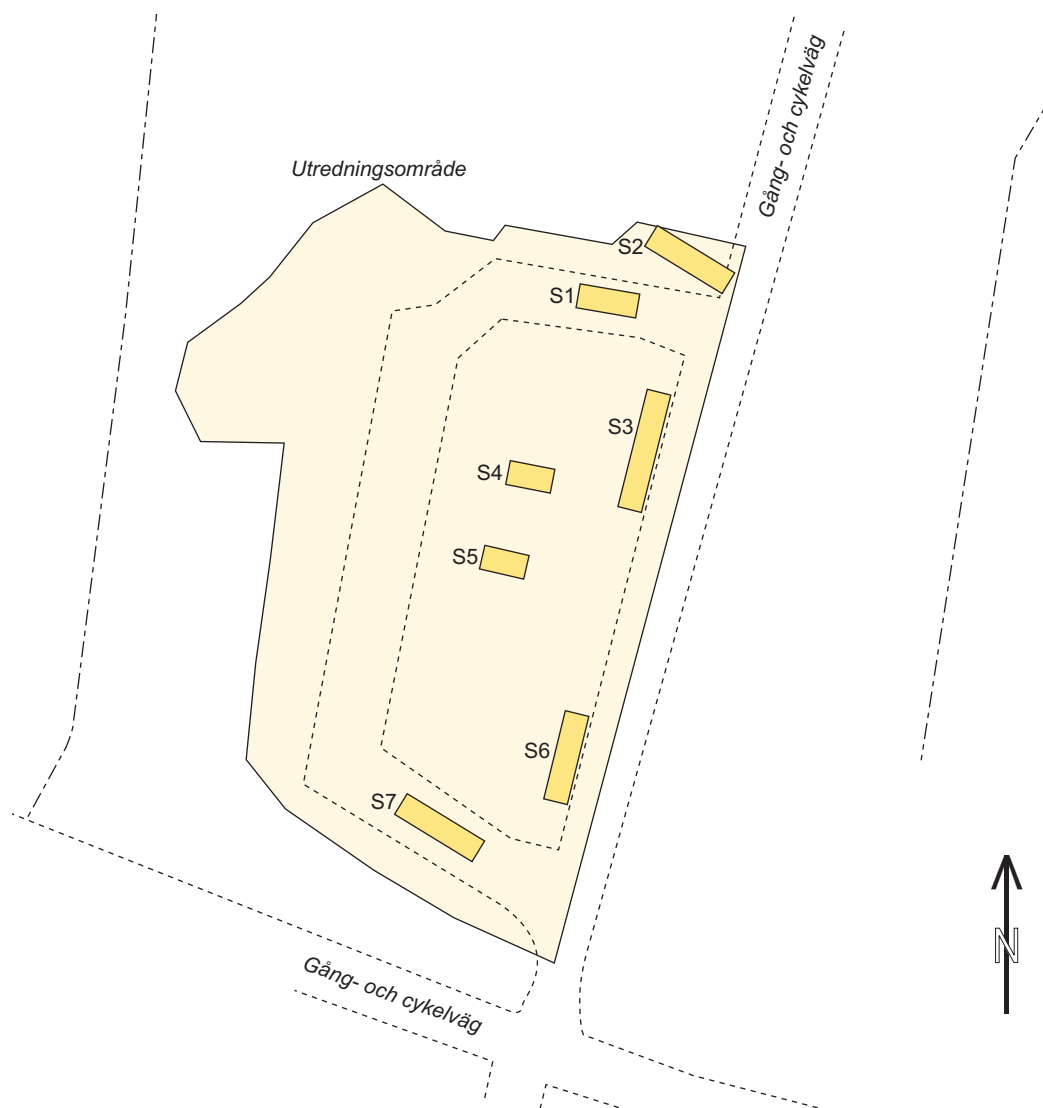
Uppdragsgivare var Linköpings kommun som även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för utredningen och utformningen av rapporten var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Vreta Kloster socken är belägen mitt i Östergötland, väster om sjön Roxen och en mil nordväst om Linköping. Det centrala slättbygdområdet avgränsas av en markant förkastningslinje ungefär där Motala ström rinner mellan Vättern och Roxen. Norr om denna finns ytterst få fornlämnningar från förhistorisk tid och

området uppfattas som i ett huvudsak medeltida kolonisationsområde (Tagesson 2004:197). Trakten kring Vreta Kloster var under järnåldern och medeltiden en centralt och strategiskt viktig plats i Östergötland. Området väster om Roxen utgör ett av tre centralområden i Östergötland som är möjliga att urskilja redan under bronsåldern (Kaliff 1999:46ff med anf litt).

Vreta Kloster socken är en av Östergötlands fornlämningsrikaste platser. Ett mycket fornlämningsrikt stråk ligger någon kilometer söder om det nu aktuella området, från sjön Roxen i öster och ungefär fem kilometer västerut. De flesta av lämningarna är lokaliserade på höjdryggar och impediment. De registrerade fornlämnningarna består främst av gravar, gravfält, stensträngar, hålvägar, skärvstenshögar och skålgrofsförekomster. Dessa kan dateras från bronsålder till yngre järnålder. Den täta fornlämningsmiljön har medfört att ett flertal arkeologiska undersökningar och utredningar utförts i trakten.

Figur 3. Schaktriting. Skala 1:200.

Vid en arkeologisk undersökning 2001 påträffades en ca 70 m lång terrassering (RAÄ 219) med sin början ca 25 m norr om det nu aktuella området (Gruber 2002). Vid samma undersökning framkom även boplatsslämningar och odlingslager nordost om lekplatsen (RAÄ 220 och 222).

I grönområdet strax söder om den nu aktuella lekplatsen påträffades 1998 kulturlagerrester med skärvsten samt en härd. Detta skedde vid en arkeologisk förundersökning inför nedläggandet av avloppsledning (Kaliff 1998).

Syfte

Syftet med utredningen etapp 2 var att fastställa huruvida fast fornlämning berördes av den aktuella exploateringen. Fast fornlämning som framkom under utredningen skulle om möjligt beskrivas avseende karaktär, utbredning, omfattning, sammansättning och komplexitet.

Resultatet ska kunna ligga till grund för länsstyrelsens fortsatta bedömningar i ärendet samt utgöra ett underlag för uppdragsgivarens planeringsarbete.

Metod och dokumentation

Den arkeologiska utredningen etapp 2 utfördes i form av en sökschaktsgrävning inom det aktuella området för den planerade ombyggnaden av lekparken. Provschakten förlades till den östra delen av lekplatsen. Detta då en högspänningskabel är nedgrävd i den västra delen av lekparken samt att det är i den östra delen som den mer omfattande exploateringen kommer att ske. Schaktandets dokumenterades med foton och beskrivning. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

Resultat och tolkning

Sju provschakt grävdes med en bredd av 1,6 m och en längd som varierade mellan 3 och 8 m. Djupet varierade mellan 0,45 m och 0,50 m. Två schakt grävdes i gångvägar inom lekparken och ett i gräsmattan strax intill en av dessa gångvägar. Under grusbeläggningen/grästorven framkom ett sättsandslager innehållandes en mängd mindre sten (runt 0,05 m i diameter). Sättsandslagret var i två av dessa schakt nedgrävt till den underliggande, rödgula, sandiga moränen som innehåller mycket sten i varierande storlek.

Figur 4. Schakt 3, mot nordost och stenansamling i schakt 7, mot sydväst. Foto: Mats Magnusson, ÖLM.

Fyra av schakten hade en likartad lagerföljd bortsett från det översta lagret som varierade mellan sand och matjord. Denna lagerföljd bestod i en svartbrun, humös sand med mycket sten följt av ovan nämnda sandiga morän. Den svartbruna färgen gick att koppla till porösa stenar som lätt föll sönder till grus och sand. I schakt 7 påträffades en ansamling med sten i övergången mellan det svartbruna lagret och det rödgula moränlagret. Stenansamlingen tolkades som naturlig. Inget av arkeologiskt intresse påträffades.

Referenser

Fornminnesregistret för Vreta kloster socken

Gruber G. 2002. *Boplatslämningar och odlingsrasser i Berg*. Vreta kloster socken, Linköpings kommun, Östergötland. Rapport UV Öst 2002:38. Linköping.

Kaliff A. 1998. *Berg 1:126*, Vreta kloster socken, Linköping kommun, Östergötland. Rapport UV Linköping 1998:27. Linköping.

Kaliff A. 1999. *Arkeologi i Östergötland. Scener ur ett landskaps förhistoria*. OPIA. Uppsala.

Tagesson G. 2004. Vreta och Bro – stormän och biskopar i en östgötabygd. *Meddelanden från Östergötlands länsmuseum 2003*.

Tekniska uppgifter

Område	Sjöliden, Berg
Socken	Vreta kloster
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnummer	Invid RAÄ 219, 220 och 222, Vreta kloster sn
Ekonomiska kartans blad	085 76 (8F 7g Ljungsbro)
Koordinater	X6485472, Y1484113
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk utredning etapp 2
Länsstyrelsens dnr	431-5829-09
Länsstyrelsens handläggare	Annika Helander
Länsstyrelsens beslut	2009-05-19
ÖLM dnr	267/09
ÖLM projektnr	530975
Uppdragsgivare	Linköpings kommun
Kostnadsansvarig	Linköpings kommun
Projektledare	Mats Magnusson
Rapportarbete	Mats Magnusson
Fältarbetstid	2009-06-01
Totalt undersöktes	Ca 58 m ²
Fynd	Nej
Foto	Digitalt
Analyser	Nej
Grafik	Mats Magnusson
Renritning	Lasse Norr
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2009:49 © Östergötlands länsmuseum

Bilaga 1. Schaktbeskrivning

Schakt 1

Längd: 4,0 m   Bredd: 1,6 m   Djup: 0,5 m

0,05 m grått grus

0,35 m brun, humös sand med småsten (runt 0,05 m i diameter)

0,10 m rödgul sandig morän med mycket sten i varierande storlek

Schakt 2

Längd: 6,0 m   Bredd: 1,6 m   Djup: 0,45 m

0,10 m grästorv

0,45 m brun, humös sand med småsten (runt 0,05 m i diameter)

0,05 m rödgul sandig morän med mycket sten i varierande storlek

Schakt 3

Längd: 8,0 m   Bredd: 1,6 m   Djup: 0,5 m

0,30 m brun matjord

0,15 m svartbrun, humös sand med sten i varierande storlek

0,05 m rödgul sandig morän med mycket sten i varierande storlek

Schakt 4

Längd: 3,0 m   Bredd: 1,6 m   Djup: 0,45 m

0,25 m brun sand

0,15 m svartbrun, humös sand med sten i varierande storlek

0,05 m rödgul sandig morän med mycket sten i varierande storlek

Schakt 5

Längd: 3,0 m   Bredd: 1,6 m   Djup: 0,45 m

0,25 m brun sand

0,15 m svartbrun, humös sand med sten i varierande storlek

0,05 m rödgul sandig morän med mycket sten i varierande storlek

Schakt 6

Längd: 6,0 m   Bredd: 1,6 m   Djup: 0,5 m

0,30 m brun matjord

0,15 m svartbrun, humös sand med sten i varierande storlek

0,05 m rödgul sandig morän med mycket sten i varierande storlek

Schakt 7

Längd: 6,0 m   Bredd: 1,6 m   Djup: 0,5 m

0,05 m grått grus

0,20 m brun, humös sand med småsten (runt 0,05 m i diameter)

0,20 m brun, humös sand med sten i varierande storlek

0,05 m rödgul sandig morän med mycket sten i varierande storlek

Östergötlands länsmuseum utförde den 1/6 2009 en arkeologisk utredning etapp 2 inför om- och tillbyggnad av en lekplats i Sjöliden, Berg. Utredningen utfördes i närheten av fornlämningarna RAÅ 219, 220 och 222 i Vreta kloster socken, Linköpings kommun, Östergötlands län. Vid utredningen framkom inget av arkeologiskt intresse.